ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Ἀρχιερεῖς καὶ ἐπαρχιακὰ ταμεῖα.

Τὴν κραταίωσιν τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐν Ἠπείρῳ καὶ τὴν πρόοδον τῶν κατοίκων αὐτῆς μετ' αὐταπαρνησίας ἐπεζήτησαν καὶ γεραροὶ ταύτης πνευματικοὶ ἀρχηγοί, ἱεροπρεπῶς καὶ ἐκ τῶν ἐνόντων τὰ Σχολεῖα περιθάλψαντες. Ἀλλὰ πάντων τούτων δυστυχῶς οὔτε τὰ ὀνόματα, οὔτε πάσας τὰς ἐθνικὰς ἑκάστου ἐνεργείας ἠδυνήθημεν νὰ μάθωμεν. Οὐχ ἧττον θὰ διατηρήσωμεν ἐνταῦθα τὴν μνήμην τῶν γνωστῶν καὶ μάλιστα τῶν μὴ ἀλλαχοῦ τῆς συγγραφῆς ταύτης μνημονευομένων, ἀναφέροντες συνάμα καὶ τὸ εἶδος τῆς ἐθνικῆς ἐνεργείας ἑκάστου αὐτῶν.

Α) Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἄρτης καὶ Πρεβέζης.

Τὴν ἐν Ἄρτῃ παρὰ τοῦ Δεσπότου τῆς Ἠπείρου Μιχαὴλ τοῦ Β' συσταθεῖσαν ἀνωτέραν Σχολὴν ὑπεστήριξαν, ὡς εἴπομεν, οἱ λογιώτεροι τῶν κληρικῶν τοῦ ἔθνους ἡμῶν Ἄρτης καὶ Ναυπάκτου μητροπολῖται. Μεταξὺ δὲ τούτων μνείας δικαιοῦνται οἱ ἑξῆς· «*Γεράσιμος ὁ Ξηρὸς* (1260), *Ματθαῖος*, Ἰωαννίνων Ἄρτης καὶ Ναυπάκτου ἀρχιεπίσκοπος (1383), *Γεράσιμος ὁ Χιδᾶς* (1480), *Παρθένιος* ὁ ἐξ Ἰωαννίνων (1546), *Βαρθολομαῖος* (1665), *Δαμασκηνὸς ὁ Στουδίτης* (1) (1675) καὶ ὁ ἐξ Ἰωαννίνων *Μελέτιος ὁ Γεωγράφος* (1700), συνεργήσας πρὸς σύστασιν ἑλληνικῆς δημοσίας Σχολῆς καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἐπ' ἐσχάτων δὲ (1845—1848) ὁ μητροπολίτης *Ἀβέρκιος* ἐπειθανάγκασε τὰς δέκα τρεῖς ἐν Ἄρτῃ Μονὰς εἰς τὴν ἀπὸ κοινοῦ προσφορὰν γρ. 36,000 πρὸς ἀνέγερσιν Σχολείου ἑλ-

---

(1) Ἐν μὲν τοῖς φιλολογικοῖς παρέργοις Χριστοφόρου τοῦ Φιλητᾶ (ἐν Κερκύρᾳ 1847) ἀναγινώσκομεν, ὅτι ὁ μητροπολίτης οὗτος ἤκμαζε κατὰ ταύτην τὴν ἐποχήν· ὁ δὲ Π. Ἀραβαντινὸς ἐν τῇ χωρογραφίᾳ τῆς Ἠπείρου (Τόμος Β' σελ. 23) ἀναφέρει, ὅτι οὗτος ἀπὸ Διτῆς καὶ Ρενδίνης ἀνεδείχθη Ἄρτης καὶ Ναυπάκτου τῷ 1570.